

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

15.11.2022. Nr. 1.7-2/1103
Uz 31.10.2022

Balvu novada pašvaldībai

**Balvu novada pašvaldības aģentūras „San-tex”
pārstāvim**

Par pašvaldības aģentūru „San-tex”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Balvu novada pašvaldības aģentūras „San-tex” (turpmāk – Aģentūra) pārstāvja G.Āboliņa iesniegumu par pašvaldības ieceri likvidēt Aģentūru, tās vietā dibinot kapitālsabiedrību un kurā lūgts KP sniegt viedokli par pašvaldības veikto līdzdalības kapitālsabiedrībā izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskajai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, un konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ievērojot minēto, KP sniegs viedokli (atzinumu) par pašvaldības veiktā Izvērtējuma atbilstību VPIL 88. panta noteikumiem.

No Izvērtējuma satura izriet, ka jaundibinātās kapitālsabiedrības pamatdarbība sastāvētu no šādiem pakalpojumiem: ūdenssaimniecības pakalpojumi, namu apsaimniekošanas pakalpojumi un inženiertehnisko tīklu¹ tehniskā uzturēšana.

Tāpat jaundibinātā kapitālsabiedrība sniegtu sekojošus papildu pakalpojumus: avārijas dienesta pakalpojumi ūdensapgādes jomā (ūdenspadeves noslēgšana un pieslēgšana, ūdensskaitītāju uzstādīšana un demontāža), pakalpojumi ūdensapgādes un kanalizācijas jomā (asenizācijas pakalpojumi, lietus un fekālās kanalizācijas notekūdeņu tīklu skalošana), tehnisko noteikumu sagatavošana un izsniegšana fiziskām personām par ūdensvada/kanalizācijas pieslēguma ierīkošanu, pārvietojamo tuaļu kabīņu noma un apkalpošana un autopacēlāja pakalpojumi.

¹ Koplietošanas tīkli, siltumapgāde, ūdens vads, kanalizācija, saimnieciski fekālā kanalizācija, lietus kanalizācija, elektroapgāde no mājas kopējā skaitītāja līdz dzīvokļa skaitītājam.

Ņemot vērā KP iedibināto praksi, KP konceptuāli nav iebildumu pret ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu, ņemot vērā, ka konkrētais pakalpojums vispārīgi atbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajam izņēmumam, kad ir pieļaujama pašvaldības līdzdalība kapitālsabiedrībā.

Attiecībā uz kapitālsabiedrības sniegtajiem namu apsaimniekošanas pakalpojumiem, saskaņā ar KP iedibināto praksi, konkrēto pakalpojumu sniegšana būtu pamatota un atbalstāma tikai gadījumos, ja uz tiem būtu attiecināmi likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50.panta septītās daļas noteikumi un būtu konstatējams VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktais priekšnoteikums.

Līdz ar to, gadījumā, ja nav konstatējams konkrētais normatīvajā aktā noteiktais izņēmums un nav konstatējama tirgus nepilnība, konkrēto pakalpojumu sniegšana nebūtu atbalstāma.

Kaut arī Izvērtējumā ir norādīts, ka pastāv tirgus nepilnība, KP ieskatā, izskatāmajā gadījumā pašvaldības veiktā Izvērtējuma saturs tirgus izpētes segmentā ir atzīstams par pārāk vispārīgu, jo no tā nav iespējams ne tikai identificēt, kāda teritorija ir izmantota, apzinot potenciālos tirgus dalībniekus, lai pamatotu tirgus nepilnības pastāvēšanu, bet arī, vai tirgus nepilnība ir konstatējama attiecībā uz visiem kapitālsabiedrības plānotajiem pakalpojumiem, it sevišķi asenizācijas, ūdensskaitītāju uzstādīšanas un nomaiņas un namu apsaimniekošanas pakalpojumos, kuri vispārīgi ir atzīstami par tādiem pakalpojumiem, kurus ir iespējams sniegt arī tirgus dalībniekiem no blakus esošajām administratīvajām teritorijām.

Minētais secinājums ir attiecināms arī uz citiem Izvērtējumā uzskaitītajiem pakalpojumiem, proti, no Izvērtējuma satura KP nav guvusi viennozīmīgu pārliecību par tirgus nepilnības pastāvēšanu.

Vienlaikus KP ņem vērā, ka situācija noteiktos Latvijas reģionos var būt sarežģītāka nekā, piemēram, Rīgas reģionā, kurā parasti ir konstatējama augsta privāto tirgus dalībnieku aktivitāte, līdz ar to gadījumā, ja pašvaldība, veicot padziļinātāku tirgus izpēti, t.sk. veicot konsultācijas ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem, atzīs, ka nav konstatējami tirgus dalībnieki arī blakus esošajās pašvaldībās (tiklīdz, cik konkrētais pakalpojuma raksturs pieļauj šī pakalpojuma nodrošināšanai piesaistīt tirgus dalībniekus arī no citām administratīvajām teritorijām), KP ieskatā, būtu iespējams konstatēt VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto izņēmumu, kad ir pieļaujama publiskas personas kapitālsabiedrības darbība.

Ievērojot minēto, KP atzīst, ka atbalstāma būtu šo pakalpojumu sniegšana pie nosacījuma, ja tiktu pilnvērtīgi un vispusīgi pamatota tirgus nepilnības pastāvēšana un tiktu pamatots, ka konkrētais risinājums ir atzīstams par efektīvāko veidu, kā nodrošināt šo pakalpojumu pieejamību.

Papildu izvērtējuma veikšanā KP aicina pašvaldību izmantot KP izstrādāto pašnovērtējuma rīku „Valsts un pašvaldības uzņēmējdarbībā: vai pamatoti?”², kurā KP ir identificējusi jautājumus un ieteikumus, kuri var palīdzēt pamatota lēmuma pieņemšanā.

Ar cieņu
priekšsēdētājs

J. Gaiķis

² Pašnovērtējuma rīks „Valsts un pašvaldības uzņēmējdarbībā: vai pamatoti?”. Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/9754/download?attachment>